

**I.1. Uporządkuj informacje o bohaterach Balladyny. Wstaw w każdą lukę odpowiednie imię lub określenie postaci wybrane z podanych.**

Balladyna Alina Wdowa Kirkor Pustelnik Goplana Kostryn Grabiec Filon Skierka

- pasterz zakochany w jednej z siostr.
- siostra głównej bohaterki, ofiara pierwszej zbrodni.
- król pozbawiony tronu, mędrzec, głos sumienia i prawa.
- pan zamku szukający żony, zabity później podczas bitwy.
- matka dwóch córek, wygnana przez jedną z nich z zamku.
- królowa jeziora, siła sprawcza pierwszych zdarzeń dramatu.
- zbrodniarka zabita piorunem uderzającym w nienależną jej koronę Popielów.
- niewierny poddany, dowódca straży, otruty przez kochankę – główną bohaterkę.
- prostak żądny władzy i zaszczytów, zabity przez główną bohaterkę.
- pracowity sługa królowej Gopla, podsunął panu zamku pomysł wyboru żony.

**2. Podkreśl postacie fantastyczne:**

Pustelnik Chochlik Grabiec Goplana Wawel Skierka Fon Kostryn

**3. Napisz krótko, którą z panien wybrał Kirkor i w jaki sposób?**

.....

.....

**4. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.**

- A. Losy Balladyny są przykładem ludowej wiary w nieuchronność kary czekającej zbrodniarza. ....
- B. Podobnie jak w twórczości ludowej i balladach, przyroda jest ukazana w *Balladynie* jak jeden z bohaterów.....
- C. Jedyną osobą, którą (oprócz siebie) główna bohaterka darzy prawdziwym uczuciem, jest matka, zabrana przez Balladynę do zamku. ....
- D. Zazdrosna Goplana zamieniła Grabca w płaczącą wierzbę. ....
- E. Balladyna nigdy nie wstydziła się swojego pochodzenia i zawsze śmiało o tym mówiła. ....
- F. Balladyna w trakcie uczty zobaczyła widmo Aliny. ....
- G. Grabiec oddaje Balladynie koronę w zamian za oszczędzenie go. ....
- H. Pustelnik powiesił się, bo nie chciał dłużej żyć w samotności. ....
- I. Balladyna, po odniesionym zwycięstwie, dzieli się połową królestwa z Kostrynem i oddaje mu rękę. ....
- J. Ślepa wdowa oskarża wyrodną córkę, ale jej imienia nie zdradza nawet na torturach. ....
- K. Królowa- Balladyna wydaje po raz pierwszy wyrok i ginie od uderzenia pioruna. ....

**5. Co Balladyna zrobiła, by zwyciężyć z siostrą, i co powiedziała matce, gdy siostra nie wróciła?**

.....

.....

**6. Uzupełnij notatkę, tak aby była poprawna. Wpisz w każdą lukę odpowiedni wyraz.**

Pojawiająca się w tekście pobocznym sceny II aktu III informacja: „*Balladyna wchodzi zamyślona w bogatej szacie – z wstążką czarną na czole*” jest aluzją do ..... historii pierwszych braci – starszego .....i zabitego przez niego młodszego .....oraz piętna, którym .....naznaczył czoło bratobójcy. Nazywamy je ..... znamieniem. Jest symbolem .....

**7. Na podstawie *Balladyny* Juliusza Słowackiego podaj cechy dramatu. Zaznacz wszystkie poprawne informacje.**

- A. Podział na rozdziały.                      B. Ciąg zdarzeń tworzących akcję.                      C. Obecność didaskaliów.
- D. Stała liczba sylab we wszystkich wersach.                      E. Podział na akty i sceny.                      F. Obecność narratora wszechwiedzącego.
- G. Zdarzenia prezentowane przez dialogi i monologi.                      H. Liryczność opisów przyrody i postaci.

**8. *Balladyna* Juliusza Słowackiego jest dramatem, ponieważ**

- A. w zdarzeniach biorą udział bohaterowie.                      B. występuje tekst główny i tekst poboczny.
- C. kolejne wydarzenia układają się w wątki.                      D. bohaterowie w wypowiedziach wyrażają emocje.

## II. Przeczytaj uważnie tekst.

*Skierka*

Z niewidzialnej chmurki  
Sympatycznymi kwiaty poukraszam  
Obie dziewice, bo moja królowa  
Nie powiedziała, do której nakłonić  
Serce Kirkora... Muzyka echowa  
Zacznij hymnami powietrznymi dzwonić;  
A wieniec kwiatów taką woń rozleje,  
Że serce tego człowieka omdleje,  
Że jednym sercem dwa serca pokocha.  
*Wkłada wieńce kwiatów na głowy dziewicom*  
*– słyhać muzykę.(...)*

*Kirkor do siebie*

Prawdę wróżyłeś, pustelniku stary:  
Gdzie okienkami dwie różyczki błysną,  
Gdzie dach słomiany

*Skierka do siebie*

Zakończone czary...

*Kirkor do wdowy*

Słuchajcie, matko! Na świat wyjechałem  
Szukać ubogiej i cnotliwej żony;  
Dalej nie jadę, bo tu napotkałem  
Cudowne bóstwa!...O! Gdybym dwa trony –  
Ach! Powiem raczej, gdybym miał dwa serca!  
Lecz zdaje mi się, że dwa serca noszę

Dwoma sercami o dwie córki proszę;  
Ale Bóg tylko jedną wziąć pozwala  
I do ślubnego prowadzić kobierca;  
Więc trzeba wybrać... Czemuż losu fala  
Rozbiła serce moje o dwie skały?  
Ach czemuż oczy pierwszej nie wybrały  
I nie powiodły czucia? Dziś nie umiem  
Wybrać...

*Wdowa*

Ja ciebie, panie, nie rozumiem...

*Kirkor*

Proszę o rękę jednej z córek... może  
Słyszałaś kiedyś o hrabi Kirkorze,  
Co ma ogromny zamek, cztery wieże,  
Złocisty powóz, konie i rycerze  
Na swych usługach?...  
Otóż Kirkor... to ja...  
Proszę o jedną z córek...

*Wdowa*

Córka moja?...

Ja dwie mam córki - ale Balladyna...

*Kirkor*

Czy starsza?

*Wdowa*

Tak jest... ale młodsza Alina

Także jak anioł...

### 1. Powyższy tekst jest fragmentem utworu:

A. dramatycznego,      B. popularnonaukowego,      C. epickiego,      D. lirycznego.

### 2. Pierwsza wypowiedź Kirkora i druga wypowiedź Skierki to:

A. monologi,      B. dialog,      C. opisy postaci,      D. opisy sytuacji

### 3. Kirkor jest:

A. pustelnikiem,      B. synem wdowy,      C. hrabią,      D. królem

### 4. Kirkor wypowiada następujące słowa: "Lecz zdaje mi się, że dwa serca noszę", ponieważ:

A. czary Skierki sprawiły, że Kirkor pokochał obie siostry,  
B. postanowił pojąć za żonę zarówno Balladynę, jak i Alinę,  
C. nie wiedział, która z dziewcząt go bardziej kocha,  
D. oprócz Balladyny kochał też inną, nie występującą w powyższym fragmencie kobietę.

### 5. Z wypowiedzi wdowy wynika, że:

A. Balladyna jest młodsza od Aliny,      B. Alina i Balladyna są piękne i dobre,  
C. Alina kocha Skierkę,      D. Kirkor może prosić jedynie o rękę Balladyny.

### 6. Odszukaj w przytoczonym fragmencie dramatu słowa świadczące o tym, że bohaterka odrzuca zasady moralne i godzi się na zło. Zaznacz w tekście odpowiednie zdanie.

Akt II scena I

BALLADYNA

Co moje  
Ręce zrobiły?... O!...  
[...] Ktoż zabija  
Za malin dzbanek siostrę?... Jeśli z bora  
Kto tak zapyta? powiem – ja. Nie mogę  
Skłamać i powiem: ja! – Jak to ja? ... Wczora

Mogłabym przysiąc, że nie... W las!... w las!... w drogę,  
Wczorajsze serce niechaj się za ciebie  
Modli. – Ach jam się wczoraj nie modliła.  
To źle! źle! – dzisiaj już nie czas... Na niebie  
Jest Bóg... zapomnę, że jest, będę żyła,  
Jakby nie było Boga.

**7. Dopisz do argumentu cechę Balladyny lub argument do podanej cechy.**

- a. żadna władzy, ambitna —.....
- b. „Rankiem głos sumienia nudzi./ Nad wieczorami dręczy i przeraża/ A nocą ze snu okropnego budzi...”-.....
- .....

**8. Który cytat z ballad Adama Mickiewicza oddaje sens ostatniej sceny *Balladyny*? Zaznacz poprawną odpowiedź.**

- A. „Nie znasz prawd żywych, nie obaczysz cudu!”.
- B. „[...] godna kary jest ciekawość pusta”.
- C. „Nie masz zbrodni bez kary”.
- D. „Kładę areszt [...]”.

**9. Balladyna jest zaprzeczeniem wszystkich cech, które powinien mieć władca.**

- a. Zaznacz w przytoczonym fragmencie wszystkie wyrazy i określenia informujące o pożądanых cechach króla i mówiące o tym, jak powinien postępować.

**Akt V scena IV**

*Sala królewska w Gnieźnie – tron w głębi – Kanclerz u stóp tronu.  
Panowie państwa. Wawel dziejopis. – Paż. – Dwór. – Sędziowie.*

**KANCLERZ**

[...]  
Pani! niech będzie poświęconą głowa,  
Co nam przynosi koronę Popielów.  
Witaj i panuj tak mądrze i szczerze,

Ażebyś z Bogiem do najświętszych celów  
Lud prowadziła. Przewiąż się na biodrze  
Szatą czystości, czoło wznies do nieba.  
Daj łaskę winnym – daj łaknącym chleba.  
A wszystkim niechaj rządzi sprawiedliwość.

- b. Który przedmiot symbolizuje w przytoczonym tekście największe pragnienie Balladyny? Zapisz poprawną odpowiedź. ....

**III.**

**KIRKOR do wdowy**

Słuchajcie, matko! na świat wyjechałem  
Szukać ubogiej i cnotliwej żony;  
Dalej nie jadę, bo tu napotkałem  
Cudowne bóstwa! (...)  
Więc trzeba wybrać... Czemuż losu fala  
Rozbiła serce moje o dwie skały?  
Ach, czemu oczy pierwej nie wybrały  
I nie powiodły czucia? Dziś nie umiem  
Wybrać...

**WDOWA**

Ja ciebie, panie, nie rozumiem...

**KIRKOR**

Proszę o rękę jednej z córek... może  
Słyszałaś kiedy o hrabi Kirkorze,  
Co ma ogromny zamek, cztery wieże,  
Złocisty powóz, konie i rycerze  
Na swych usługach?... Otóż Kirkor... to ja...  
Proszę o jedną z córek...

**WDOWA**

Córka moja?...  
Ja dwie mam córki — ale Balladyna...

**KIRKOR**

Czy starsza?

**WDOWA**

Tak jest... a młodsza Alina  
Także jak anioł...

**KIRKOR do siebie**

Jaki wybór trudny!  
Starsza jak śniegi — u tej warkocz cudny,  
Niby listkami brzoza przyodziana;  
Ta z alabastrów — a ta zaś różana —  
Ta ma pod rzęsą węgle — ta fijołki —  
Ta jako złote na zorzy aniołki,  
A ta zaś jako noc biała nad rankiem.  
Więc jednej mężem — drugiej być kochankiem;  
Więc obie kochać, a jedną zaślubić?  
Lecz którą kochać? którą tylko lubić?...  
Niech się przynajmniej z ust różanych dowiem,  
Która mnie kocha?...

*Do dziewic*

Moje smugłe łanie,  
Czy mnie kochacie?

**1. Wskaż poprawne dokończenie zdania.**

Kirkor wyruszył w podróż, aby

- A. poznać nowe, odległe krainy.
- B. znaleźć dla siebie dobrą żonę.
- C. zdobyć nowe doświadczenia.
- D. przeżyć wspaniałe przygody.

**2. Z opisu siostr wynika, że**

- A. trudno je od siebie odróżnić.
- B. jedna jest brzydka, druga – ładna.
- C. żadna nie jest już młoda ani urodziwa.
- D. bardzo różnią się wyglądem.

**3. Opis Aliny i Balladyny został uplastyczniony przez**

- A. porównania i metafory.
- B. użycie dużej liczby zaimków.
- C. zastosowanie zdań pytających.
- D. zastosowanie wielu powtórzeń.

**4. Wskaż poprawne dokończenie zdania.**

Wyrażenie *do siebie* to

- A. informacja od narratora.
- B. wypowiedź bohatera.
- C. opinia reżysera.
- D. wskazówka od autorska.

**5. Przyporządkuj nazwy środków artystycznych do podanych fragmentów tekstu Balladyny J. Słowackiego. Obok każdego cytatu zapisz odpowiednią literę.**

1. *Na jakim pieńku zaszcześcić rodowe / Drzewo Kirkorów*

2. *dach słomiany*

3. *dziecinki, aniolki*

4. *Któż mię z żebraki rozezna?*

- A. epitet
- B. porównanie
- C. pytanie retoryczne
- D. zdrobnienie
- E. metafora

**6. Wskaż fragment utworu Juliusza Słowackiego zawierający opinię.**

- A. „Miałem dziątek troje”.
- B. „Ja... Król Popiel trzeci...”.
- C. „Żyłem w purpurze, dziś noszę łachmany”.
- D. „Mówią, że królewny / Słyną wdziękami?”.